

**MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU
ČESKÉ REPUBLIKY**

**Průvodce pro oblast střetu zájmů dle čl. 61 Finančního
nařízení pro Národní plán obnovy na období 2021-2026**

Verze 1.0

s účinností od 11. 5. 2022

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR

Odbor koordinace Národního plánu obnovy

Politických vězňů 20

112 49 Praha 1

E-mail: npo@mpo.cz

OBSAH

PRÁVNÍ PŘEDPISY	5
ÚVOD A ÚČEL PRŮVODCE	7
1 APLIKACE ČL. 61 FINANČNÍHO NAŘÍZENÍ U DOTČENÝCH SUBJEKTŮ NPO V IMPLEMENTAČNÍ STRUKTUŘE	9
1.1 Doplnující informace ke Střetu zájmů z rodinných a citových důvodů	11
1.2 Doplnující informace ke střetu zájmů z důvodů jiného přímého či nepřímého osobního zájmu	12
1.3 Zainteresované osoby u dotčených subjektů NPO	12
1.4 Povinnosti dotčených subjektů NPO	14
2 APLIKACE ČL. 61 FINANČNÍHO NAŘÍZENÍ U JEDNOTLIVÝCH OPERACÍ SPOJENÝCH S REALIZACÍ INVESTIC A REFOREM	16
2.1 Zainteresované osoby na straně žadatele/příjemce	16
2.2 Povinnosti žadatele/příjemce	16
2.3 Povinnosti dotčených subjektů NPO ve vztahu k zainteresovaným osobám na straně žadatele/příjemce	17
3 POVINNOSTI DOTČENÝCH SUBJEKTŮ NPO PŘI ODHALOVÁNÍ STŘETU ZÁJMU, JEHO KONTROLE A PŘIJETÍ NÁSLEDNÝCH OPATŘENÍ	18
4 VZTAH ČL. 61 FINANČNÍHO NAŘÍZENÍ A SMĚRNICE O ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK	21
5 OVĚŘOVÁNÍ STŘETU ZÁJMŮ NA ÚROVNI MPO-DU	22
6 ZKRATKY	24
7 SEZNAM PŘÍLOH	24

PŘEHLED VERZÍ

Verze	Datum účinnosti
1.0 – Průvodce pro oblast střetu zájmů dle čl. 61 Finančního nařízení pro Národní plán obnovy na období 2021–2026	11. 5. 2022

PRÁVNÍ PŘEDPISY

Právní předpisy a dokumenty, na které odkazuje tento průvodce, je nutné vždy používat v platném a účinném znění. Případné novelizace budou zapracovány formou aktualizací a revizí tohoto průvodce. MPO-DU zodpovídá za zajištění informovanosti o platném znění předpisů EU v rámci té části implementační struktury, která je v rámci NPO podřízena VK či SI.

Vybraná související akty

Nařízení č.	Název
2021/241	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost
2018/1046	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (Finanční nařízení)
2021/C 121/01	Sdělení Komise Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle finančního nařízení
2015/849	Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES
2014/24/EU	Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES

Vybrané související zákony

Zákon č.	Název
159/2006 Sb.	Zákon o střetu zájmů
499/2004 Sb.	Zákon o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů
234/2014 Sb.	Zákon o státní službě
262/2006 Sb.	Zákoník práce
134/2016 Sb.	Zákon o zadávání veřejných zakázek

37/2021 Sb.	Zákon o evidenci skutečných majitelů
253/2008 Sb.	Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

ÚVOD A ÚČEL PRŮVODCE

Tento Průvodce pro oblast střetu zájmů dle čl. 61 Finančního nařízení pro Národní plán obnovy na období 2021-2026 (dále jen „průvodce“) stanovuje nastavení kontroly střetu zájmů pro všechny subjekty zapojené do implementace NPO. **Průvodce upravuje základní pravidla pro VK, SI a další subjekty, které jsou povinny dále uváděné povinnosti zapracovat do všech svých souvisejících a navazujících metodických dokumentů a právních aktů, a tím zajistit povinnou informovanost a zabránění střetu zájmů i u žadatele o podporu a příjemce podpory** (dále jen „žadatel“ a/nebo „příjemce“).

Průvodce zavádí jednotný postup předcházení střetu zájmů a jeho kontroly, a to v souladu se zásadou Ochrany finančních zájmů Unie včetně účinného předcházení podvodům (vč. daňových podvodů a úniků), korupci a střetu zájmů a jejich stíhání. **Postup je závazný pro všechny dotčené subjekty NPO, které se podílí na plnění rozpočtu EU** (MPO-DU, VK, SI, MF a členy ŘV NPO) vč. příjemců, kteří danou dotaci poskytují dále a další subjekty, jež mají povinnost zdržet se jakéhokoli jednání, jež by mohlo uvést jejich zájmy do střetu se zájmy Unie) v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „Nařízení 2021/241“).

Dotčené subjekty NPO jsou povinny při poskytování prostředků postupovat tak, aby nehrozil, nevznikl a netrval střet zájmů. Pokud přesto dojde k situaci, kde hrozí, vzniká nebo přetrvává střet zájmů, jsou všechny dotčené subjekty NPO povinny přijmout příslušná opatření k zabránění ovlivnění, narušení nebo ohrožení nestranného, transparentního, nediskriminačního, efektivního, hospodárného a objektivního plnění svých úkolů při implementaci NPO.

Reformy a investice podpořené z Nástroje pro oživení a odolnost (dále jen „RRF“) mohou podporu obdržet pouze tehdy, pokud je při jejich provádění vyloučeno riziko střetu zájmů, přičemž střet zájmů má několik rovin, které je nutné rozlišovat a které je nutné dodržet. V rámci správné implementace je nutné na střet zájmů pohlížet jak z hlediska českých i evropských právních předpisů, vč. příslušných výkladů.

Závazné postupy vyplývající z českých právních předpisů jsou upraveny v kapitole 5 Metodického pokynu systému varovných signálů „RED FLAGS“ pro Národní plán obnovy na období 2021-2026, interními metodickými předpisy/pokyny VK a SI respektujícími a reflektujícími opatření ve zmiňovaném Metodickém pokynu. **Postupy v tomto průvodci upravují pouze činnosti v souladu s Finančním nařízením, konkrétně čl. 61¹.** Znění Finančního nařízení má vždy přednost před ustanoveními národní legislativy a národních metodických dokumentů, vyšší právní moc a bude k němu přihlédnuto, pokud dojde k nejasnosti, nejednoznačnosti nebo rozporům v interpretaci.

Jak je uvedeno v Pokynech Komise ke střetu zájmů, čl. 61 Finančního nařízení je přímo použitelný v členských státech, pokud se podílejí na plnění rozpočtu EU. V tomto průvodci, pro snadnější pochopení, je dále střet zájmů rozlišován a řešen ve dvou úrovních, a to (A) **pro implementační strukturu** a (B) **pro operace**.

Dotčené subjekty NPO jsou pak povinny dodržovat všechny povinnosti, které jsou uvedeny v následujících kapitolách tohoto průvodce a rovněž jsou povinny zavázat žadatele/příjemce k plnění povinností uvedených v následující kapitole tohoto průvodce.

Základní dokumenty, ze kterých tento průvodce vychází a se kterými jsou dotčené subjekty NPO povinny se dále detailně seznámit, jsou Finanční nařízení, čl. 61 a Sdělení Komise Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle finančního nařízení 2021/C 121/01².

Průvodce nabývá platnosti a účinnosti po schválení ŘV NPO. Průvodce se vztahuje na všechna opatření, milníky a cíle a operace spojené s NPO. Interní metodiky je nutné je uvést do souladu s tímto Průvodcem nejpozději do data uvedeného v Akčním plánu pro systematické předcházení střetu zájmů dle čl. 61 FN pro NPO.

[1 NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY \(EU, Euratom\) 2018/1046 ze dne 18.července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie](#)

² [Sdělení Komise, Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle finančního nařízení 2021/C 121/01](#)

U finančních nástrojů bude zajištěn soulad s čl. 61 FN a s pravidly stanovenými Průvodcem na úrovni finančního zprostředkovatele, který je nezávislým správcem finančního nástroje, na kterého je u finančních nástrojů delegována veškerá činnost a rozhodovací pravomoci v oblasti poskytování podpor jednotlivým konečným příjemcům v souladu s komponentou a dohodou o financování uzavřenou s VK.

1 APLIKACE ČL. 61 FINANČNÍHO NAŘÍZENÍ U DOTČENÝCH SUBJEKTŮ NPO V IMPLEMENTAČNÍ STRUKTUŘE

V souladu s čl. 61 odst. 1 Finančního nařízení se všechny osoby zapojené do finančních operací spojených s NPO, včetně vnitrostátních orgánů na všech úrovních, podílející se na plnění rozpočtu v přímém, nepřímém a sdíleném řízení, včetně přípravy na tuto činnost, na auditu nebo na kontrole, zdrží jakéhokoli jednání, jež by mohlo uvést jejich zájmy do střetu se zájmy Unie. Rovněž jsou povinny přijmout taková opatření, která u funkcí v rámci jejich odpovědnosti zamezí vzniku střetu zájmů a která řeší situace, jež lze objektivně vnímat jako střet zájmů.

V souladu s čl. 61 odst. 2 Finančního nařízení i případné riziko střetu zájmů týkající se zaměstnance vnitrostátního orgánu oznámí tento zaměstnanec svému přímému nadřízenému. Případné riziko střetu zájmů týkající se zaměstnance, na něhož se vztahuje služební zákon nebo zákoník práce, oznámí tento zaměstnanec příslušné osobě (představený/vedoucí zaměstnanec). Příslušný přímý nadřízený nebo pověřená schvalující osoba písemně potvrdí, zda v oznámeném případě střet zájmů existuje. Je-li zjištěn střet zájmů, bude zajištěno, aby daný zaměstnanec ukončil veškerou svou činnost v dané věci a současně byly učiněny veškeré další vhodné kroky v souladu s platnou legislativou.

V souladu s čl. 61 odst. 3 Finančního nařízení ke střetu zájmů dochází, je-li:

- z rodinných důvodů,
- z důvodů citových vazeb,
- z důvodů politické nebo národní spřízněnosti (např. členství v téže politické straně, občanství téhož státu, kterým není ČR),

- z důvodu hospodářského zájmu (společná investice více zainteresovaných osob, zájem na provedení obchodu, platby, výdaje, z něhož plyne zisk více zainteresovaným osobám) nebo
- z důvodu jiného přímého či nepřímého osobního zájmu

ohrožen nestranný a objektivní výkon funkcí účastníka finančních operací nebo jiné osoby dle čl. 61 odst. 1 Finančního nařízení. Ke střetu zájmů může dojít i v případě, že dotyčná osoba nemá ze situace skutečný prospěch, jelikož postačuje, aby existovaly okolnosti ohrožující nestranný a objektivní výkon jejich funkcí, pokud tyto okolnosti mají určitou identifikovatelnou a individuální souvislost s konkrétními aspekty jednání, chování nebo vztahů dotyčné osoby (nebo na ně musí mít dopad). Toto je nutné zohlednit ve všech procesech dotčených subjektů NPO a vyloučit dotyčnou osobu z procesů týkající se čerpání z RRF i při této indikaci.

Výše uvedené důvody, dle čl. 61 odst. 3 Finančního nařízení, představují faktory, které by mohly ohrozit nestrannost a objektivitu osob podílejících se na plnění rozpočtu. Osoby podílející se na plnění rozpočtu by se k zamezení tohoto ohrožení měly v praxi zdržet účasti, vlivu nebo nátlaku, který by mohl ovlivnit jejich nestrannost a objektivitu (nebo jakým způsobem je jejich nestrannost nebo objektivita vnímána) při výkonu jejich funkce. Osoby podílející se na plnění rozpočtu by měly výkon svých povinností a svůj odborný úsudek opírat pouze o právní a objektivní kritéria a dostatečné a vhodné důkazy.

V souladu se Sdělením Komise č. 2021/C 121/01 Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení dle Finančního nařízení je nutné včasné zamezení, resp. následně tyto vyvstalé situace systémově a řádně vyřešit.

Základní povinností všech dotčených subjektů NPO při zabraňování a řešení střetu zájmů je vyloučení střetu zájmů v oblastech přípravy a realizace komponent, opatření, milníků a cílů³, výzev, z posuzování žádostí o finanční prostředky, z rozhodovacích a kontrolních procesů a auditních procesů. Z těchto procesů musí být vždy vyloučeni žadatelé, příjemci a zainteresované osoby na straně žadatele/příjemce (tj. osoby s prokázaným střetem zájmů vzhledem k projednávané věci) s tím související. Při posuzování střetu zájmů je nutné

³ u návratné finanční výpomoci je střet zájmů sledován a kontrolován odlišnými způsoby stanovenými v souladu s AML předpisy

zohledňovat fakt, zda daná osoba jedná v osobním či veřejném zájmu, případně přesně popsat situaci vč. odůvodnění, proč v daném případě nelze střet zájmů spatřovat. Rozhodnutí o případném střetu zájmů musí dotčený subjekt NPO učinit na základě dostupných informací.

Obecně platí, že i u operace předkládané na základě výzvy, která je objektivní a stanoví stejná pravidla pro všechny žadatele, může dojít ke střetu zájmů a nelze tuto problematiku vyloučit. Je nutné ji sledovat, popsat a následně kontrolovat.

1.1 Doplnující informace ke Střetu zájmů z rodinných a citových důvodů

Vztahy založené na rodinné příslušnosti dle čl. 61 odst. 3 Finančního nařízení rozlišují „*rodinné*“ a „*citové*“ vazby. **Pro ohrožení nestrannosti osoby z rodinných důvodů není zapotřebí citové vazby mezi členy rodiny.** Ke střetu zájmů nedochází automaticky v důsledku rodinného vztahu. Musí být ohrožena nestrannost dotčené osoby (ve výjimečných případech tomu tak být nemusí). Z účelu čl. 61 Finančního nařízení, kterým je ochrana integrity plnění rozpočtu a důvěry veřejnosti, lze vyvodit, že pojem „*rodina*“ má zahrnovat i vztahy mezi dotyčnou osobou a žadatelem/příjemcem a jeho zainteresovanými osobami, které by běžně vzbuzovaly podezření ohledně možného nepřiměřeného rodinného vlivu na výkon úředních funkcí.

Mezi základní rodinné vztahy patří přinejmenším následující vztahy, byť vznikly na základě osvojení:

- manžel/manželka (včetně partnera/partnerky, s nímž/níž je osoba v (ne)registrovaném jiném než manželském svazku),
- děti a rodiče,
- (pra)prarodiče a (pra)vnoučata,
- (nevlastní) bratři a sestry (včetně těch pocházejících ze smíšených rodin),
- strýcové a tety, neteře a synovci, bratřanci a sestřenice z prvního kolene, tchán/tchýně, zeť/snacha, švagr/švagrová, nevlastní rodiče a nevlastní děti.

Existence některého z těchto rodinných vztahů mezi dotyčnou osobou a zúčastněnou stranou by měla být, mimo případy výjimečných a objektivně věrohodných okolností, přinejmenším považována za situaci, již lze objektivně vnímat jako střet zájmů. Podobně by osobní přátelství

(nebo vztahy mezi kmotrem/kmotrou a kmotřencem/kmotřenkou), které může zahrnovat užší vazbu než s osobou základních rodinných vztahů, mohlo vést ke vzniku situace, kdy by dotyčná osoba svým zvláštním vztahem s tímto přítelem mohla ohrozit svou nestrannost a objektivitu. Každý, kdo trvale žije v domácnosti s dotyčnou osobou, se přinejmenším nachází v situaci, již lze objektivně vnímat jako střet zájmů, pokud tento závěr není vyvrácen objektivně přijatelným protiargumentem.

1.2 Doplnující informace ke střetu zájmů z důvodů jiného přímého či nepřímého osobního zájmu

O nepřímý zájem se jedná, pokud jde nad rámec přímé vazby mezi dotyčnou osobou a příjemcem finančních prostředků EU. Příkladem přímé vazby je, kdy např. pracovník VK, jež se podílí na rozhodování o přidělení finančních prostředků má zájem na přidělení finančních prostředků společnosti, kterou vlastní jeho manželka; nepřímým zájmem je pak situace, kdy např. pracovník VK má zájem na přidělení finančních prostředků společnosti, ve které pracuje jeho manželka.

O nepřímý zájem se také může jednat, pokud existuje nepřímý osobní (rodinný) zájem na přidělení podpory z RRF společnosti, která slíbila vytvořit nový výrobní závod, pro nějž společnost druhá nebo manžela s vysokou mírou pravděpodobnosti bude nejvýznamnějším subdodavatelem (a proto by se měli zdržet rozhodování vztahujícího se k udělení podpory nebo být z tohoto rozhodování vyloučeni) nebo vlastní pozemek, který společnost bude muset koupit za účelem výstavby výrobního závodu.

Přímý a nepřímý zájem může rovněž zahrnovat dary, projevy pohostinnosti či zájmy nehospodářského charakteru nebo může vyplývat ze spolupráce s nevládními nebo politickými organizacemi (i když je neplacená) nebo z konfliktu povinností loajality ve vztahu k jednomu subjektu, vůči kterému má osoba závazek a k jiné osobě nebo subjektu, vůči kterému má osoba závazek.

1.3 Zainteresované osoby u dotčených subjektů NPO

Mezi zainteresované osoby u dotčených subjektů NPO patří:

- Osoby účastníci se všech finančních operací spojených s NPO, včetně vnitrostátních orgánů na všech úrovních, podílející se na plnění rozpočtu v přímém, nepřímém a sdíleném řízení včetně přípravy na tuto činnost, na auditu nebo na kontrole, osoby s přímým napojením na strukturu žadatele a příjemce a zároveň osoby podílející se na řízení, vykonávání některých činností při přípravě výzvy, programu, posuzování žádostí o podporu, rozhodování o námitkách či vykonávání kontrolních mechanismů spojených s NPO.

Příklady osob na jakékoli úrovni podílejících se na plnění rozpočtu EU, včetně přípravy na tuto činnost, tudíž spadajících do oblasti působnosti čl. 61 Finančního nařízení⁴:

- 1) Člen vlády, který má přímou nebo nepřímou pravomoc dávat pokyny nebo ovlivňovat orgán nebo útvar, jenž spravuje finanční prostředky EU (relevantní to je v případě, že existuje riziko, že tato osoba se dostane do konkrétních situací, při kterých by mohlo dojít ke střetu zájmů nebo které by jako střet zájmů mohly být vnímány).
 - 2) Vedoucí vnitrostátního nebo regionálního orgánu, úřadu nebo agentury EU, které spravují finanční prostředky EU, jenž má pravomoc dávat pokyny osobě odpovědné za posuzování žádostí o finanční prostředky EU (stejný případ jako výše uvedený).
 - 3) Zaměstnanec vnitrostátního nebo regionálního orgánu, úřadu nebo agentury EU, které spravují finanční prostředky EU, jenž je odpovědný za řízení veřejných zakázek nebo podpor včetně hodnocení a výběru operací (stejný případ jako výše uvedený).
 - 4) Zaměstnanec platební agentury/certifikačního orgánu/auditního orgánu/koordinačního orgánu (nebo osoba/subjekt, kterým byla tato činnost zadána externě) odpovědný za kontrolu vynakládání finančních prostředků EU.
- Jiné osoby natolik významné, které jsou způsobilé ovlivnit, narušit, ohrozit nestranné, transparentní, nediskriminační, efektivní, hospodárné nebo objektivní plnění úkolů spojených s realizací NPO (např. poradci, externí hodnotitelé, znalci, osoby připravující

⁴ Zdroj: Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle finančního nařízení (2021/C 121/01)

zadávací dokumentaci apod.). Za osobu, které se nepodílí na plnění rozpočtu, a proto nespadá do oblasti působnosti čl. 61, lze považovat např. zaměstnance odboru komunikace, který má na starosti např. zveřejňování výzev na webových stránkách.

U zainteresované osoby u dotčených subjektů NPO se posuzuje vztah k činnostem na přípravě výzev, podmínek a dalších činností, a to až do doby ukončení investice či reformy anebo doby, kdy má tato osoba závazky vůči žadateli/příjemci z předcházejících právních vztahů.

U zainteresované osoby u dotčených subjektů NPO, které jsou v situaci rizikové z hlediska střetu zájmů musí existovat motivační podnět zakládající její osobní zájem, který konkuruje zájmu veřejnému a je spojen s žadatelem/příjemcem. Rizikové situace jsou například z důvodu majetkových, personálních nebo jiných smluvních vztahů.

Čl. 61 Finančního nařízení se vztahuje na všechny finanční operace ve smyslu kapitoly IV. Finančního nařízení. Při posuzování konkrétních případů (potenciálního) střetu zájmů je nutné velmi pečlivě zvážit všechny relevantní okolnosti, zejména způsob a rozsah případného zapojení dotčené osoby a jeho možný přímý či nepřímý vliv na rozhodování, povahu těchto rozhodnutí a další relevantní faktory (např. velikost skupiny potenciálních žadatelů/příjemců).

1.4 Povinnosti dotčených subjektů NPO

1. V případě, že se zaměstnanec dotčeného subjektu NPO dozví o střetu zájmů či pouze o skutečnostech nasvědčujících možnému střetu zájmů, oznámí tuto skutečnost bezodkladně svému přímému nadřízenému (viz. kapitola 2 tohoto Průvodce). Pokud se jiná osoba podílející se na implementaci dozví (bude informována) o skutečnostech nasvědčujících i možnému střetu zájmů, oznámí tyto skutečnosti MPO-DU, členovi ŘV NPO, VK či SI.
2. Každý dotčený subjekt NPO:
 - Identifikuje všechny účastníky finančních operací spojených s NPO.
 - V interní dokumentaci nastaví ustanovení týkající se povinností a postupů ohledně ověřování střetu zájmů v návaznosti na identifikaci účastníků.

- Doplní katalog rizik a analýzu rizik o problematiku střetu zájmů dle čl. 61 Finančního nařízení a následně upraví plán kontrol/auditů i o tuto oblast.
 - Oddělí funkce v rámci stanovení řídicího a kontrolního systému či jiného interního předpisu. Jedná se například o oddělení přípravy zadávacích dokumentací od jejich schvalování, přípravy výzev od jejich schvalování, příjmu a kontroly žádostí o podporu od schvalování právních aktů, příjmu a kontroly nabídek od uzavírání smluv s vítěznými dodavateli. Oddělení výběru projektů a následných kontrol. Oddělení rozhodování o námitkách z kontrolních a auditních procesů. Vhodné je rovněž zapojit do rozhodování o udělení podpory další poradní kolektivní orgány jako hodnotitelské komise, a to i pokud taková povinnost nevyplývá z platného práva. Výše uvedený výčet je pouze ilustrativní, nejedná se o úplný výčet. Úplný výčet by byl vzhledem k šíři investic spojených s NPO velmi různorodý.
 - Zabezpečí, že každý zaměstnanec dotčeného subjektu NPO, který se podílí na implementaci NPO a na plnění rozpočtu EU, podepíše Etický kodex (příloha č. 1 tohoto průvodce), který byl schválen ŘV NPO a který je závazný pro všechny dotčené subjekty. Pokud dojde k aktualizaci, odešle MPO-DU upravenou verzi Etického kodexu VK a jejich SI k odsouhlasení a podpisu. Vedoucí pracovník daného zaměstnance zároveň zajistí proškolení a prokazatelné seznámení všech relevantních zaměstnanců s tímto Etickým kodexem.
 - MPO-DU, VK či SI zajistí kompletní archivaci veškeré dokumentace spojené s kontrolou a nastavením ochrany proti střetu zájmů, a to na jednom místě dle Zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. V případě vyzvání EK, MPO-DU, MF AO a jiných oprávněných subjektů, je VK či SI povinen dokumentaci poskytnout či předložit ke kontrole/auditu.
3. Pokud dotčený subjekt NPO zjistí střet zájmů, je povinen přijmout následující opatření, a to zejména:
- vyloučení dotyčné osoby, která je ve střetu zájmů, z implementace NPO a přidělit výkon této agendy jinému pracovníkovi nebo
 - upravit práva, povinnosti a odpovědnosti této dotyčné osoby tak, aby byl střet zájmů odstraněn,

- může v případě střetu zájmů odstoupit od smlouvy s vybraným dodavatelem nebo smlouvu ukončit, a to v souladu s platným právem (např. zákona č.89/2012 Sb., Občanský zákoník, zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě či zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce) a s jinými interními předpisy.

Jedná se vždy o rozhodnutí dotčeného subjektu NPO, které musí být řádně odůvodněno a musí být v rámci rozhodovacího procesu zachována dostatečná auditní stopa řešící danou problematiku.

2 APLIKACE ČL. 61 FINANČNÍHO NAŘÍZENÍ U JEDNOTLIVÝCH OPERACÍ SPOJENÝCH S REALIZACÍ INVESTIC A REFOREM

Základní povinností všech realizátorů operací financovaných z RRF je vyloučení střetu zájmů ve vztahu k zainteresovaným osobám, tj. **dotčeným subjektům NPO. Toto musí žadatel/příjemce deklarovat a využívá k tomu nástrojů povinností popsaných níže.**

2.1 Zainteresované osoby na straně žadatele/příjemce

Mezi zainteresované osoby na straně žadatele/příjemce patří:

- Statutární orgán či člen statutárního orgánu žadatele/příjemce (včetně prokuristů);
- Společník obchodní společnosti, člen družstva, který je žadatelem/příjemcem.

2.2 Povinnosti žadatele/příjemce

Žadatel/příjemce je povinen doložit podepsané Čestné prohlášení k vyloučení střetu zájmů ve vztahu k poskytovateli podpory (příloha č. 2 tohoto průvodce, dále jen „Čestné prohlášení“), kde čestně prohlásí, že vylučuje střet zájmů svůj a svých zainteresovaných osob ve vztahu k zainteresovaným osobám u dotčených subjektů NPO, a to pouze těm, které mu jsou v době podpisu Čestného prohlášení známy.

V tomto Čestném prohlášení musí žadatel/příjemce vždy uvést název/jméno zainteresované osoby na straně žadatele/příjemce podílející se na realizaci operace, jejího skutečného

majitele, vztah k žadateli/příjemci, tj. realizátorovi operace (část A). A dále, pokud má povinnosti zapisovat do ISSM skutečné majitele, musí tyto skutečné majitele uvádět v Čestném prohlášení (část B).

Žadatel/příjemce je povinen toto Čestné prohlášení dotčenému subjektu NPO předkládat vždy před uzavřením právního aktu a dále ve spojitosti s ukončením operace.

2.3 Povinnosti dotčených subjektů NPO ve vztahu k zainteresovaným osobám na straně žadatele/příjemce

1. Dotčený subjekt NPO odpovídá za to, že žadateli se zjištěným střetem zájmů vůči zainteresovaným osobám dotčených subjektů NPO nebude vydán právní akt, z něhož vyplývá možnost čerpání prostředků NPO, popř. bude tento právní akt zrušen nebo zneplatněn dle platné legislativy.
2. Dotčený subjekt NPO stanoví ve výzvě, soutěži či jiném obdobném institutu informační povinnost každého žadatele/příjemce tak, aby mohlo být odhaleno případné ohrožení finančních zájmů Unie s ohledem na aplikaci střetu zájmů dle čl. 61 Finančního nařízení.
3. Dotčený subjekt NPO ve výzvě, soutěži či jiném obdobném institutu předem informuje všechny potenciální uchazeče o aplikaci čl. 61 Finančního nařízení, Sdělení Komise č. 2021/C 121/01 Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle Finančního nařízení a čl. 3 bodu 6 Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu⁵, a to nejpozději k datu podpisu právního aktu.
4. Dotčený subjekt NPO ve výzvě, soutěži či jiném obdobném institutu předem informuje všechny zúčastněné o možnosti vyloučení z procesu administrace a nepřiznání či odejmutí podpory v případě prokázaného střetu zájmů definovaného v čl. 61 Finančního nařízení ve Sdělení Komise č. 2021/C 121/01 Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle Finančního nařízení.

Dotčený subjekt NPO v právním aktu upozorní na rizika spojená s případným nepravdivým čestným prohlášením stran skutečného majitele, resp. správnosti zápisu v ESM. Ukáže-li se nepravdivost čestného prohlášení, půjde o porušení podmínek, za kterých byla dotace poskytnuta, s možným následkem v podobě nevyplacení dotace

⁵ [SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY \(EU\) 2015/849](#)

nebo její části či výzvy k vrácení dotace podle § 14e odst. 1 a 14f odst. 3 rozpočtových pravidel, resp. obdobných institutů.

3 POVINNOSTI DOTČENÝCH SUBJEKTŮ NPO PŘI ODHALOVÁNÍ STŘETU ZÁJMU, JEHO KONTROLE A PŘIJETÍ NÁSLEDNÝCH OPATŘENÍ

1. Dotčený subjekt NPO je povinen do interních předpisů zakomponovat všechny povinnosti uvedené v tomto průvodci a současně je musí dodržovat a jejich dodržování prokazovat vůči MPO-DU.
2. Dotčený subjekt NPO je vůči žadatelům/příjemcům povinen zabezpečit předkládání Čestného prohlášení, které je zároveň povinen následně ověřit a zkontrolovat. V Čestném prohlášení je osoba, která jej podepisuje, povinna uvést informace uvedené v kapitole 3.2 tohoto průvodce, včetně prohlášení, že si osoba žadatele/příjemce a jeho zainteresovaných osob nejsou vědomi střetu zájmů se zainteresovanými osobami u dotčených subjektů NPO. Čestné prohlášení Základní kontrola a předcházení střetu zájmů je nastavena právě na provádění kontroly skutečných majitelů a vazeb mezi osobami žadatele/příjemce a jeho zainteresovanými osobami se zainteresovanými osobami u dotčených subjektů NPO.
3. Osoba kontrolující Čestná prohlášení určí mechanismy, dle kterých lze Čestné prohlášení vracet k opravě.
4. Kontrolu dat uvedených v Čestném prohlášení provede dotčený subjekt NPO pomocí následujících systémů⁶:
 - ARACHNE – doporučeno.
 - ESM (evidence skutečných majitelů) – vždy.
 - OR, je-li žadatel/příjemce či jeho zainteresované osoby zde uveden – vždy.
 - RŽP event. další dostupné zdroje jako evidence svěřenských fondů, Centrální registr oznámení vedený Ministerstvem spravedlnosti apod., s ohledem na osoby vyskytující se ve vlastnické struktuře žadatele/příjemce a jeho zainteresovaných osob.

⁶ Přístupy do systému je nutné zajistit u všech osob podílejících se na dané kontrole. Přístupy zajišťuje VK či subjekt implementace. Přístupy do ARACHNE zajišťuje tomu určená osoba z odboru MMR. ISSM je pak dostupný na adrese <https://esm.justice.cz/ias/issm/rejstrik>.

5. Pro RRF neexistují žádné prahové hodnoty (ani výjimky de minimis), které by připustily, že by situace střetu zájmů byly zanedbatelné. Kontrolu je možné provádět za účasti interních či externích osob, které jsou s danou problematikou seznámeny. Rovněž je možné využít nezávislých posudků či stanovisek dalších dotčených orgánů.
6. **Kontrola je prováděna vždy před vydáním právního aktu nebo před uzavřením smlouvy s konečným příjemcem a dále při ukončení realizace operace (nebo její části, která je součástí NPO), a to na základě předloženého Čestného prohlášení od žadatele/příjemce, který svým podpisem stvrzuje, že si není vědom žádného střetu zájmů u podané operace.**
7. **Kontrola bude prováděna u žadatelů/příjemců, a to bez ohledu na jejich právní formu (právnícká osoba, nadace, právní uspořádání – svěřenský fond aj.).**
8. **Kontrola bude prováděna bez ohledu na formu financování (ex-ante, interim, ex-post).**
9. Při přijímání vhodných opatření k zamezení střetu zájmů musí dotčené subjekty NPO rovněž postupovat v souladu se zásadou proporcionality (například v situaci, kdy existuje mnoho projektů malé hodnoty, může být podrobné ověření situací střetu zájmů provedeno na základě vzorku. Jedná se o vybraný vzorek, a to s přihlédnutím k analýze rizik). Dodržování zásady proporcionality vyžaduje individuální analýzu každého případu. Jedná se o vzorek vybraný statistickou metodou s přihlédnutím k analýze rizik).
10. Výsledek kontroly bude zaznamenán do kontrolního listu, který musí minimálně obsahovat následující otázky⁷:
 - a) Byla dodržena informační povinnost ze strany příjemce/žadatele?
 - b) Jsou v Čestném prohlášení vyplněny všechny povinné náležitosti?
 - c) Byly subjekty uvedené v Čestném prohlášení ověřeny v ARACHNE či jiném obdobném systému?
 - d) Jsou údaje uvedené v Čestném prohlášení totožné s jinými veřejně dostupnými registry, je-li to relevantní?

⁷ Některé otázky jsou relevantní pouze v určitých částech kontroly/fázích operace.

- e) Nebyly v ARACHNE dohledány žádné vazby mezi osobami žadatele/příjemce a jeho zainteresovaných osob se zainteresovanými osobami dotčených subjektů NPO indikující střet zájmů⁸?
- f) Odpovídají skuteční majitelé uvedeni v Čestném prohlášení údajům v ESM, pokud mají povinnost⁹ skutečné majitele v ESM evidovat?
- g) Neindikují vazby mezi skutečnými majiteli žadatele/příjemce a jeho zainteresovaných osob střet zájmů k zainteresovaným osobám dotčených subjektů NPO?
- h) Nebyla nalezena indikace nasvědčující střetu zájmů dle čl. 61 Finančního nařízení mezi:
 - i. Osobou žadatele/příjemce a jeho zainteresovanou osobou se zainteresovanými osobami dotčených subjektů NPO?
 - ii. Statutárním orgánem či členem statutárního orgánu žadatele/příjemce se zainteresovanými osobami dotčených subjektů NPO?
 - iii. Společníkem obchodní společnosti, členem družstva, členem statutárního orgánu právnické osoby a právního uspořádání (např. fondu), který je žadatelem/příjemcem se zainteresovanými osobami u dotčených subjektů NPO?

Není-li možné na jakoukoliv výše uvedenou otázku odpovědět, je nutné se kontrolovaného subjektu dotazovat na další podrobnější informace (seznamy členů družstva apod.), aby byl vyloučen střet zájmů dle čl. 61 Finančního nařízení.

V případě, že jakákoliv výše uvedená otázka pod písmenem h) bude zodpovězena záporně (NE), je nutné na dané operaci přijmout rozhodnutí ze strany poskytovatele podpory (VK či SI), který bude daný střet zájmů řešit dle platné legislativy. Nejčastěji se tak bude jednat o vyloučení operace z podpory či o její změnu tak, aby byl střet zájmů vyloučen event. situace byla napravena (např. vyloučení výdaje z financování). Konečné rozhodnutí a odpovědnost je na VK či SI, který je v roli poskytovatele podpory.

⁸ V případě, že údaje v ARACHNE a v ISSM jsou v rozporu, primárně budou posuzovány údaje v ISSM. Do poznámky kontrolující subjekt vždy uvede informaci o tomto rozporu.

⁹ § 7 zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů stanoví výčet subjektů, které skutečného majitele nemají.

11. Veškerou podpůrnou dokumentaci spojenou s prováděním kontroly je kontrolující subjekt povinen, pro zachování auditní stopy, uchovávat a archivovat shodně jako příjemci finančních prostředků dle čl. 132 Finančního nařízení.
12. Čl. 61 Finančního nařízení je nutné použít i na operace, kde jsou k administraci využity tzv. jednotkové náklady. Využití možností zjednodušených metod vykazování nelze vykládat tak, že členský stát nemusí zajistit soulad s vnitrostátním právem a právem EU (včetně toho, které se týká střetu zájmů nebo veřejných zakázek).
13. Předcházení střetu zájmů i ve vztahu k veřejným zakázkám je spojeno s administrativním ověřením (viz bod 10). Žádná operace či opatření by však neměla být vyloučena z možnosti být předmětem kontroly na místě. Ty mohou být prováděny na základě vzorku na základě posouzení rizik. Po identifikaci projektů s určitými riziky by měli VK/SI posoudit způsob, jakým jsou tato rizika řešena (kontroly na místě atd.). Kromě toho je vždy doporučeno, aby byl výběr na základě rizik doplněn náhodným vzorkem pro kontroly na místě.
14. Pojem střet zájmů se nevztahuje na situace, kdy se plnění rozpočtu EU týká rozhodnutí, která jsou obecné povahy a jsou založena na objektivních kritériích platných pro celé hospodářství. Například národní (nárokový) systém pro všechny domácnosti na nákup nových kotlů, kdy musí být splněna určitá předem definovaná a objektivní kritéria a kdy není možné ovlivnit přidělení prostředků z rozpočtu EU konečným příjemcům, by nebyl z hlediska střetu zájmů relevantní. Taková opatření by však mohla být ovlivněna podvody, korupcí a/nebo dvojím financováním.
15. Nápravná opatření související se zjištěním střetu zájmů musí být přijata po řádném rozhodnutí bezodkladně. V případě indikace, že se jedná o systémové pochybení je nutné prověřit tento celý proces nezávislým orgánem (např. interním či externím auditem).

4 VZTAH ČL. 61 FINANČNÍHO NAŘÍZENÍ A SMĚRNICE O ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Článek 61 Finančního nařízení primárně řeší střet zájmů u dotčených osob na straně implementace, jež se podílejí se na plnění rozpočtu v přímém, nepřímém a sdíleném řízení, včetně přípravy na tuto činnost, na auditu nebo na kontrole. Účelem tohoto průvodce není

primárně upravit vztah zadavatel/dodavatel, pokud zadavatelem není dotčená osoba na straně implementace.

Čl. 24 stávající směrnice o zadávání veřejných zakázek řeší právě vztahy spojené s výběrem dodavatelů a ukládá povinnost zajistit, aby veřejní zadavatelé přijali vhodná opatření k účinnému předcházení, zjišťování a nápravě střetu zájmů, který vzniká při provádění zadávacích řízení. V souladu s judikaturou ESD byl požadavek na zamezení střetu zájmů odvozen ze zásad rovného zacházení a transparentnosti. S ohledem na skutečnost, že zásady rovného zacházení a transparentnosti, z nichž požadavek na zamezení střetu zájmů vychází, se obecně uplatňují v oblasti zadávání veřejných zakázek (a to i u zakázek, které nepodléhají zadávacím směrnicím), pak je třeba požadavky na zamezení střetu zájmů považovat za stejně platné jak pro zakázky nad, tak pod prahovými hodnotami stanovenými v zadávacích směrnicích.

5 OVĚŘOVÁNÍ STŘETU ZÁJMŮ NA ÚROVNI MPO-DU

Nad úrovní VK je do kontroly střetu zájmů zapojeno i MPO-DU. Ověřování prováděné MPO-DU bude vycházet z dat vložených do systému AIS MPO DU a z informací poskytnutých VK/SI. Ověření (prováděné administrativní formou) bude probíhat na 3 úrovních:

1. Formální kontrola úplnosti údajů

U vzorku operací vložených do AIS MPO DU bude provedena formální kontrola úplnosti údajů o skutečném majiteli. Tyto informace budou ověřovány při kontrole Monitorovací zprávy k souhrnné žádosti o výplatu finančních prostředků. Ověření úplnosti údajů je jedním z bodů kontrolního listu. Vzorek pro výběr těchto operací určuje MPO-DU.

2. Systémové ověření údajů v AIS MPO DU

AIS MPO DU bude u vzorku operací ověřovat, zda je uvedena informace o skutečných majitelích.¹⁰ Vzorek pro výběr těchto operací určuje MPO-DU. AIS MPO DU je propojen s ESM prostřednictvím webové služby. Díky tomuto propojení budou ověřovány informace o skutečných majitelích uvedených v ESM s údaji, které byly poskytnuty

¹⁰ V případě, že je dána povinnost tyto informace v ISSM evidovat.

k jednotlivým operacím ze strany VK/SI. Tyto informace budou v AIS porovnány a systém umožní výpis rozdílných údajů v hodnotách. Neshodné údaje budou reportovány VK, aby se mohli k nalezeným rozdílům vyjádřit. Tyto neshodné údaje budou zaznamenávány u každého milníku či cíle čili každý VK obdrží výpis těchto údajů s odkazem na daný milník nebo cíl. VK následně vysvětlí a případně doloží tyto neshodné hodnoty. Kontrola Monitorovací zprávy k souhrnné žádosti o výplatu finančních údajů může být ukončena až v momentě, kdy všechny tyto rozpory jsou vysvětleny, příp. opraveny u informací o operacích doložených v AIS MPO DU. V případě, že budou i nadále zůstat rozpory v údajích uvedených v ISSM a v AIS MPO DU, je možné tyto operace vyjmout z financování z RRF. V případě, že tyto operace nepůjde vyjmout z financování z RRF, je VK povinen do Monitorovací zprávy popsat tento nesoulad v části 3.6 Nalezené nesrovnalosti u operací vykazovaných v rámci milníku/cíle. Veškerá komunikace v rámci ověřování těchto milníků a cílů musí být archivována a ukládána na MPO-DU.

3. Kontrola vzorku provedeného u vybraných operací

MPO-DU zároveň může při své činnosti ověřovat aplikaci čl. 61 Finančního nařízení u jednotlivých operací. Ověření probíhá tak, že MPO-DU si vyžádá od VK/SI kontrolní list u vybrané operace a provede totožnou kontrolu na střet zájmů, jakou provedl VK. Výsledky ověření zaznamená MPO-DU do svého kontrolního listu. V případě totožného výsledku ověření bude tato informace zaznamenána do kontrolního listu, a to bez dalšího komentáře a řešení. V případě zjištění rozdílného výsledku bude VK/SI vyzván ke zdůvodnění, doplnění případných dalších podkladů. Po tomto doplnění bude na základě komunikace VK s MPO-DU dokončeno ověřování případně bude vyžadována oprava ze strany VK. V případě finančního dopadu daného pochybení bude nutné uvést tuto operaci do části 3.6 Monitorovací zprávy k souhrnné žádosti o výplatu finančních prostředků stejně jako v předchozím případě a nahlásit v souladu s MP nesrovnalosti.

Vzorek pro výběr těchto operací určuje MPO-DU. Ověření bude prováděno u všech milníků a cílů vložených do příslušné žádosti o výplatu finančních prostředků, přičemž musí být ověřena alespoň 1 operace dle stejného kontrolního a mechanismu, který prováděl VK/SI (body KL jsou definovány v bodě 10 kapitoly 4).

6 ZKRATKY

Zkratky použité v tomto Průvodci jsou uvedeny v samostatném dokumentu s názvem Seznam zkratek.

7 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Etický kodex

Příloha č. 2 – Čestné prohlášení k vyloučení střetu zájmů ve vztahu k poskytovateli podpory